

Bijlage: Overzicht ondersteuning voor studenten met een functiebeperking

Gelijke behandeling

Voor de volledigheid is het belangrijk om te beginnen met een algemeen uitgangspunt: De Wet Gelijke Behandeling voor gehandicapten en chronisch zieken is al een aantal jaren van toepassing op het hoger onderwijs. Dit betekent dat hogescholen en universiteiten – in redelijkheid – voorzieningen moeten treffen voor studenten die dat nodig hebben. Het is een brede wet, die ook van toepassing is op andere sectoren dan het onderwijs.

Ook geldt sinds 14 juli 2016 het VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, waarin staat wat Nederland moet doen om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Dit verdrag geldt ook voor de verschillende sectoren van de samenleving, waaronder het onderwijs.

Voorzieningen in het onderwijs

In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) wordt op een aantal plaatsen rekening gehouden met studenten met een beperking:

Accreditatie

Zowel bij de instellingstoets als bij de uitgebreide opleidingsaccreditatie en toets nieuwe opleiding zijn de voorzieningen die de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking bevorderen expliciet onderdeel van de beoordeling.

Onderwijs- en examenreglement (OER)

De instelling moet in zijn onderwijs- en examenreglement de wijze opnemen waarop studenten met een handicap of chronische ziekte redelijkerwijs in de gelegenheid worden gesteld de tentamens af te leggen.

Bindend studieadvies (BSA)

De universiteit of hogeschool moet bij het afgeven van een (bindend) studieadvies rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de student (functiebeperking is één van de persoonlijke omstandigheden).

Profileringsfonds

Studenten die vertraging oplopen als gevolg van hun beperking, hebben recht op financiële ondersteuning uit het profileringsfonds, tot €862,50 per maand.

Regeling specifieke onderwijsvoorzieningen

Studenten die door hun beperkingen specifieke voorzieningen nodig hebben om aan het onderwijs deel te nemen (bijvoorbeeld een doventolk, speciale vervoersvoorziening of braille leesregel), kunnen deze hulpmiddelen aanvragen bij het UWV. Dit is geregeld in het Uitvoeringsbesluit

onderwijsvoorzieningen voor jongeren met een handicap, gebaseerd op de Wet overige OCW-subsidies.

Medezeggenschap

Het is een taak van de universiteitsraad/medezeggenschapsraad om te waken tegen discriminatie, o.a. op grond van functiebeperking.

Voorzieningen in de studiefinanciering

Daarnaast is er een aantal voorzieningen binnen de studiefinanciering die tegemoet komen aan de extra belemmeringen die studenten met een functiebeperking ondervinden.

Sociale terugbetaalvoorwaarden

Het is van belang dat studenten weten dat bij terugbetaling van de studieschuld, wordt gekeken naar het inkomen. Na de studie volgen eerst twee aanloopjaren waarin sowieso niet hoeft te worden terugbetaald. Daarna mag de terugbetaling over 35 jaar worden uitgesmeerd, en is de rente gunstig, wat leidt tot lage maandlasten. Zolang oud-studenten onverhoopt geen baan vinden, of minder verdienen dan het wettelijk minimumloon, hoeven zij niets terug te betalen. Van elke euro boven het wettelijk minimumloon, hoeven zij maximaal 4% te benutten voor aflossing van de studieschuld. Terugbetaling mag gedurende 5 jaar worden opgeschort (de zogeheten jokerjaren) en na 35 jaar wordt een eventuele restschuld kwijtgescholden. Daarmee is een studielening ook voor studenten met een functiebeperking een veilige manier om de studie te financieren.

Aanvullende beurs

Mochten de ouders van deze studenten geen hoog inkomen hebben, dan is er de aanvullende beurs. Van belang is dat ook deze groep studenten zich realiseert dat die is blijven bestaan, en met de invoering van het studievoorschot zelfs is verhoogd. De maximale aanvullende beurs bedraagt ruim €380 per maand.

Verlenging prestatiebeurs

Als de student als gevolg van zijn handicap of chronische ziekte niet in staat is het afsluitend examen met goed gevolg af te ronden binnen de nominale duur die geldt voor de opleiding, kan hij DUO verzoeken de prestatiebeurs met een jaar te verlengen. Ook nu de basisbeurs in het hoger onderwijs is vervangen door de mogelijkheid om te lenen, is deze voorziening relevant: de aanvullende beurs en de reisvoorziening vallen immers ook onder de prestatiebeurssystematiek.

Verlening diplomatermijn

Om de prestatiebeurs in een gift te laten omzetten, geldt de vereiste dat studenten binnen 10 jaar afstuderen. Echter, als de student als direct gevolg

van bijzondere omstandigheden van structurele aard (o.a. functiebeperking), niet in staat is binnen de diplomatermijn (10 jaar) met goed gevolg het afsluitend examen te behalen, kan de student DUO verzoeken de diplomatermijn met 5 jaar te verlengen.

Omzetting van de prestatiebeurs in een gift

Als de student als direct gevolg van bijzondere omstandigheden van structurele aard niet in staat is binnen de (verlengde) diplomatermijn met goed gevolg het afsluitend examen te behalen, kan de toegekende prestatiebeurs worden omgezet in een gift.

Nieuwe aanspraak op studiefinanciering

Als de student als direct gevolg van een tijdens de studie verworven handicap, ten gevolge van een zich tijdens de studie verergerde handicap of ten gevolge van een zich tijdens de studie manifesterende chronische ziekte genoodzaakt is de opleiding te beëindigen, kan hij bij de keuze voor een andere, passender opleiding nieuwe aanspraak op studiefinanciering krijgen.

Kwijtschelding

Een student die een jaar extra prestatiebeurs toegekend heeft gekregen en binnen de diplomatermijn met goed gevolg de desbetreffende bachelor- of masteropleiding heeft afgerond, wordt een bedrag van ruim € 1.200 kwijtgescholden.

Sociale zekerheid

Individuele studietoeslag

Omdat het voor jongeren met een functiebeperking lastig kan zijn hun opleiding te combineren met een bijbaan, is er in de Participatiewet een studieregeling opgenomen. Het betreft de individuele studietoeslag die als doel heeft om studenten en scholieren met een beperking een financieel steuntje in de rug te geven. Gemeenten kunnen de individuele studietoeslag verlenen als aan een aantal wettelijke voorwaarden wordt voldaan. Zo moet de belanghebbende studiefinanciering of een bijdrage op grond van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) ontvangen, geen in aanmerking te nemen vermogen hebben en moet vastgesteld zijn dat de belanghebbende niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft.

Gemeenten stellen op grond van de Participatiewet omtrent het verlenen van een individuele studietoeslag, bij verordening aanvullende regels op. Deze regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de hoogte van de toeslag en frequentie van uitbetaling. In de beantwoording van eerdere Kamervragen op dit punt heeft de staatssecretaris van SZW aangegeven¹ dat de gemeenten de beleidsvrijheid hebben om, binnen het wettelijk kader van de Participatiewet, de individuele studietoeslag in te passen in het eigen re-

¹ Aangangsel Handelingen II, 2014/15, nr. 1792

integratie- en armoedebeleid, zodat zij hun beleid kunnen afstemmen op de lokale omstandigheden. Hierdoor kunnen beleidskeuzes op dit punt, als gevolg van het lokale democratisch proces, van gemeente tot gemeente verschillen.